

Early Intervention Gedrag Downsyndroom

Regina Lamberts

STICHTING
D
WNI
gsyndroom

Waar halen wij de informatie vandaan?

- ▶ Wetenschappelijk onderzoek
- ▶ Eigen wetenschappelijk onderzoek
- ▶ Europese uitwisseling en samenwerking
- ▶ Op wereldniveau

STICHTING
D
WNI
gsyndroom

Wat is Downsyndroom

www.weetwatikheb.nl

STICHTING
D
WNI
gsyndroom

Wat is anders bij Downsyndroom?

- ▶ Transfer van korte naar lange termijn geheugen moeilijk
 - ▶ Meer herhalen
 - ▶ Routine helpt
- ▶ Vertraagde prikkelverwerking
- ▶ Visueel geheugen beter ontwikkeld
- ▶ Begrijpen taal beter dan actief gebruiken

STICHTING
D
WNI
gsyndroom

Wat is anders? (2)

- ▶ Zwakke executieve functies:
 - ▶ Plannen, organiseren, voortgang monitoren, stapjes bedenken, controle over impulsen (verminderde innerlijke spraak)
 - ▶ Goede nieuws: dit gebied blijft zich ontwikkelen
- ▶ Sociaal gedrag veelal kundig
- ▶ Maar ook verlegen, geen oogcontact

STICHTING
D
WNI
gsyndroom

Wat is anders? (3)

- ▶ Geïnteresseerd in anderen
- ▶ Verminderd sociaal probleem oplossend vermogen
- ▶ Sociaal maar beperkte taal
- ▶ Sociaal en gericht op reacties, d.w.z. expressie en emotie niet inhoud
- ▶ Grote verbondenheid, grote verliezen

STICHTING
D
WNI
gsyndroom

Wat is anders? (4)

- ▶ Intrinsieke motivatie laag
 - ▶ Oorzaak: leren is zwaar, kost veel energie, tank sneller leeg

Wat is hetzelfde?

- ▶ Ieder kind lijkt vooral op zijn/haar vader en moeder.
- ▶ Behoeft om mee te doen, sociale wezens
- ▶ Soms lief, soms ondeugend
- ▶ Soms zin, soms niet

Conclusie: Wat is anders?

- ▶ Kenmerken behoren tot eigenheid kinderen met Downsyndroom
- ▶ Kenmerken in meer of mindere mate aanwezig:
Ieder kind is uniek
- ▶ Als omgeving moeten we hiermee omgaan
- ▶ Early intervention/ Kleine Stapjes is ook manier om hiermee om te gaan
- ▶ Als we dat goed doen, voorkomen we veel ongepast gedrag

Early intervention

- ▶ Principes Kleine stapjes
- ▶ Ontwikkelingsdomeinen

Principes Kleine Stapjes

- ▶ Alle kinderen kunnen leren, tempo verschilt
- ▶ Aanleren vaardigheden die alle kinderen leren en gebruiken (spelen, interacties)
- ▶ Ouders zijn het belangrijkste
- ▶ Samenwerking met anderen kan veel opleveren
- ▶ Eerste jaren bieden meeste kansen
- ▶ Ieder kind en gezin is anders

Waarom actief aanleren

- ▶ Kunnen verwerken informatie uit omgeving beperkt
- ▶ Omgeving gaat vaak te snel
- ▶ Wel nadoen (integratie belangrijk)
- ▶ Trainen executieve functies
- ▶ Expliciet trainen/uitleggen blijft belangrijk

Kenmerken programma

- ▶ Zo normaal mogelijk leven
- ▶ Geen therapie maar manier van leven
- ▶ Vaardigheden uit gemiddelde ontwikkeling
- ▶ Werken met kleine stapjes
- ▶ Kijken wat je kind kan
- ▶ Toewerken naar wat je kind gaat kunnen
- ▶ Methodiek is eenvoudig te leren voor ouders
- ▶ Kind leert opdrachjes uit te voeren

STICHTING D WNI gndroorn

Kijken wat je kind kan

- ▶ Observeren om informatie te krijgen
- ▶ Ontwikkeling gaat ongeveer in zelfde volgorde
- ▶ Kleine Stapjes helpt kijken naar alle ontwikkelingsdomeinen
- ▶ Leren is aansluiten bij wat het kind al kan en dan 1 stapje verder
- ▶ Overzicht van opeenvolgende ontwikkelingsstappen (boekje 8)

STICHTING D WNI gndroorn

Stappenreeks Grove motoriek

Leeftijd	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Vóór het lopen																					
Balanceren, lopen, rennen																					
Traplopen en klimmen																					
Vaardigheden met een bal																					
Springen																					
Rijden op een driewieler																					
Diver. sen.																					

Leeftijden???

STICHTING D WNI gndroorn

Grove motoriek

	Vóór het lopen
G.M.A.27	Beschikt in buikligging over volledig ontwikkelde evenwichtsreacties
G.M.A.28	Steunt in buikligging op de gestrekte armen; borst en buik zijn beide van de grond
G.M.A.29	Tilt in buikligging beide benen op en houdt ze vrijwel tegen elkaar
G.M.A.30	Rollt vanuit buikligging half opzij om naar een stukje speelgoed te reiken
G.M.A.31	Probeert in buikligging, steunend op de gestrekte armen, naar iets te reiken
G.M.A.32	Rollt vanuit rugligging naar zijn buik

STICHTING D WNI gndroorn

Grove motoriek

	Balanceren, lopen, rennen
G.M.B.66	Steekt van het ene meubelstuk over naar het anderen
G.M.B.67	Loopt achter een loopkar
G.M.B.68	Kan zonder hulp op zijn knieën gaan zitten
G.M.B.69	Staat gedurende tien seconden helemaal los
G.M.B.70	Loopt aan één hand
G.M.B.71	Gaat helemaal alleen staan vanaf de grond
G.M.B.72	Loopt alleen, met de armen omhoog

STICHTING D WNI gndroorn

Grove motoriek

	Springen
G.M.E.141	Springt over een touw op 15 cm hoogte
G.M.E.142	Springt vanuit hurkhouding met beide voeten van de grond
G.M.E.143	Hinkelt twee á drie keer achter elkaar op de voorkeursvoet
G.M.E.144	Kan tien keer achter elkaar vooruit springen zonder het evenwicht te verliezen

STICHTING D WNI gndroorn

Grove motoriek

	In een periode
GMB.79	Rent met de ogen naar de grond gericht (Balanceren, lopen, rennen)
GMC.80	Kruipt achteruit de trap af (traplopen en klimmen)
GMB.81	Kan tijdens het lopen plotseling stoppen en van richting veranderen
GMB.82	Loopt over een 30 cm brede plank op de grond
GMB.83	Gaat achteruit of zijwaarts in een klein stoeltje zitten
GMC.84	Loopt de trap op met één hand aan de leuning en andere hand vastgehouden; trekt tweede voet bij
GMD.85	Loopt tegen een grote bal aan en probeert te schoppen (Vaardigheden met een bal)
GME.86	Begint op en neer te springen met steun (Springen)

Grove motoriek

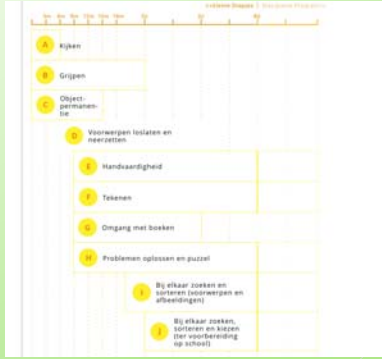

Vragen?

Neem een kind in gedachten, bespreek onderling stapjes

Stappenreeks: vb fijne motoriek

Fijne motoriek

	Grijpen
FMB.12	Grijpt zelf een rammelaar
FMB.13	Houdt twee aangegeven voorwerpen vast
FMB.14	Reikt met beide handen naar voorwerpen
FMB.15	Reikt en pakt voorwerpen terwijl het ligt
FMB.16	Reikt en pakt voorwerpen terwijl het zit (zit met ondersteuning)

Fijne motoriek

	Problemen oplossen en puzzels
FMH.65	Past vier nestbekers in elkaar
FMH.66	Stopt een driehoek in een vormenbord (geen keuzemogelijkheid)
FMH.67	Stopt een cirkel in een vormenbord, drie keuzemogelijkheden
FMH.68	Stopt een vierkant in een vormenbord, drie keuzemogelijkheden
FMH.69	Stopt een driehoek in een vormenbord, drie keuzemogelijkheden

Fijne motoriek

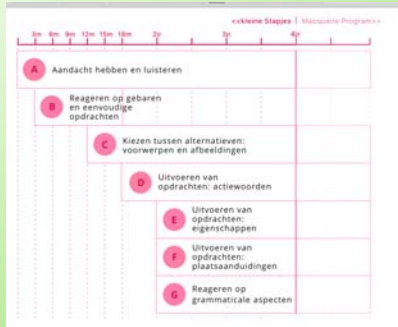

Vragen?

Neem kind in gedachten en bespreek stapjes

Stappenreeks Receptieve taal

STICHTING D WNI gndroom

Receptieve taal

	Reageren op gebaren en eenvoudige opdrachten
RTR.15	Reageert op de eigen naam door het hoofd te draaien
RTR.16	Reageert op nadrukkelijke opdrachten door op te houden waar het mee bezig is
RTR.17	Zwaait op klapt in de handen na een mondelinge opdracht
RTR.18	Vindt een bekend voorwerp waarvan de naam genoemd wordt
RTR.19	Vindt een gezinslid van wie de naam genoemd wordt

STICHTING D WNI gndroom

Receptieve taal

	Uitvoeren van opdrachten: eigenschappen
RTE. 75	Kiest tussen lang en kort
RTE. 76	Kiest tussen hard en zacht
RTE. 77	Kiest tussen ruw en glad
RTE. 78	Kiest tussen open en dicht
RTE. 79	Antwoordt op de vraag: wat doe je wanneer je het koud hebt/ moe bent/ honger hebt?

STICHTING D WNI gndroom

Receptieve taal

Vragen?

Neem kind in gedachten en bespreek stapjes

STICHTING D WNI gndroom

Stappenreeks Persoonlijke en sociale vaardigheden

STICHTING D WNI gndroom

Persoonlijke vaardigheden

	Socialisering, en spel
PS.A.20	Doet zelf mee met kniebroe
PS.A.21	Speelt eenvoudige spelletjes samen met iemand anders
PS.A.22	Doet eenvoudige functionele spelletjes door bijvoorbeeld een beker of een lepel naar de mond te brengen
PS.A.25	Speelt met een bal door die terug te duwen naar een van de ouders
PS.A.24	Speelt 15-20 minuten alleen in de nabijheid van een toeschouwer

STICHTING D WNI gndroom

Zindelijkheidstraining

- PS.D.43. Ontlasting komt regelmatig.
 PS.D.44. Is tijdens de dag behoorlijke perioden droog.
- PS.D.66. Maakt door gebaren duidelijk dat het op de pot moet.
 PS.D.67. Geeft met woorden aan dat het op de pot moet.
 PS.D.68. Doet bij de pot of de wc zelf al de eigen broek naar beneden.
 PS.D.69. Gebruikt de wc met mondelinge aanwijzingen van een volwassene.
- PS.D.94. Is de hele nacht droog.
 PS.D.95. Veegt zelf de bips af (met aanwijzingen).
 PS.D.96. Trekt de wc door wanneer dat wordt opgedragen.
 PS.D.97. Gaat zelfstandig naar de wc wanneer het de opdracht daartoe krijgt.

Plassen op de pot

Foto van je
eigen kind die
blij op de pot zit

De beloning:
Dansen, liedje
zingen, I-pad

Leren communiceren

- ▶ Verwacht een reactie van je kind
 - ▶ Sluit aan bij belangstelling
 - ▶ Help concentreren, gerichte aandacht
 - ▶ Visuele ondersteuning
 - ▶ Bekrachtig
- ▶ Boekje 3

Als je kind niet luistert

- ▶ Ondeugend of niet begrijpen ?
- ▶ Straf als beloning
- ▶ Negeren als stuurmiddel
- ▶ Ombuigen en afleiden
- ▶ Maak het visueel!!!!!!
- ▶ Dus ook gebaren

Leren door bekrachtigen

- ▶ Positief bekrachtigen: gedrag aanmoedigen
- ▶ Negatief bekrachtigen: gedrag aanmoedigen door iets weg te halen
 - ▶ vb.: gooien eten
- ▶ Straf als laatste redmiddel
 - ▶ Je hebt kans om gedrag te voorkomen gemist
 - ▶ Niet reageren, geen oogcontact, afleiden

Wat is je doel?

- ▶ Beheersen situatie op korte termijn
- ▶ Investeren in aanleren gepast gedrag op lange termijn
- ▶ Niet al het gedrag heeft je aandacht nodig

weglopen

- ▶ Niet je natuurlijke reactie!
- ▶ Wel zorgen voor veiligheid
 - ▶ Pak kind, zonder emoties, zonder oogcontact, zonder schreeuwen
 - ▶ Zeg “stop”.
- ▶ Leidt kind naar positieve handeling. Zodra kind er aandacht voor heeft, oogcontact.
- ▶ Voordat kind rent:
 - ▶ Deur op slot
 - ▶ Visueel teken op deur/hek
 - ▶ Gps
 - ▶ Buurt informeren

- ▶ Bedenk wanneer komt dit gedrag voor?
 - ▶ Saai
 - ▶ Niet voorspelbaar
 - ▶ Uitdagingen/verlokkingen
- ▶ Bedenk daar oplossing voor
- ▶ Val niet in valkuil: als iets helpt, dan kan hij het.
- ▶ Wel vaak oefenen, vooruitgang in kleine stapjes

Dagelijkse praktijk

- ▶ Hoe kan je met Kleine Stapjes werken?
 - ▶ Als professional
 - ▶ Als ouder

Vragen

- ▶ Vragen?

www.downsvndroom.nl/webshop